

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3096/2018. (III. 26.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Stumpf István* alkotmánybíró különvéleményével meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla 1.Pf.21.173/2016/3/II. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt előterjesztett alkotmányjogi panaszt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Süveges Péter (a továbbiakban: indítványozó) jogi képviselője (dr. Szikinger István; 1024 Budapest, Margit körút 50-52.) útján, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amit az Alkotmánybíróság főtítkárnak felhívására kiegészített.
- [2] Az indítványozó kérelmében a Fővárosi Ítéltábla 1.Pf.21.173/2016/3/II. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [3] 1.1. Az indítványozó 2010. szeptember 10-től 2011. február 2-ig a Budapesti Fegyház és Börtön intézményben (a továbbiakban: büntetés-végrehajtási intézet) töltötte szabadságvesztés büntetését. Öngyilkossági kísérlete után a büntetés-végrehajtási intézet egyéni kezelési utasítást adott ki az indítványozóra vonatkozóan, amely különleges biztonsági intézkedéseket írt elő. Ez alapján az indítványozó a zárkán kívül csak kísérettel közlekedhetett, szabad levegőn csak mozgáskorlátozó eszközök alkalmazása mellett tartózkodhatott a büntetés-végrehajtási intézet B objektumának külső zárt sétaudvarán. Fürdetését a napirendben meghatározott napokban délutáni időszakban kellett végrehajtani, a fürdőhelyiségben egyedül nem tartózkodhatott. Fodrász igénybevételét munkanapokon, a kijelölt nevelő által meghatározott időpontban, felügyelet mellett a kis körleten kellett számára biztosítani. *Suicid* veszélyeztetettsége miatt semmilyen körülmények között nem maradhatott egyedül, napi tevékenységét 15 percenként rendelte ellenőrizni. Az indítványozónak az egyéni kezelés elrendelésével kapcsolatosan jogorvoslati lehetősége nem volt. A büntetés-végrehajtás során rögzítették az indítványozó fejfájásos és ingadozó vérnyomással összefüggő panaszait. Vérnyomásának kórházi beállítására, orrpolip műtétének végrehajtására a fogva tartás időszakában nem került sor, a tünetek kezelésére a büntetés-végrehajtási intézet gyógyszeres ellátást biztosított. Az indítványozónak több esetben kéthetes időtartamban sem volt lehetősége a meleg vizes fürdési lehetőség igénybevételére, e körben a büntetés-végrehajtási intézet műszaki hibára hivatkozott.
- [4] Ez idő alatt az indítványozóval és társaival szemben büntetőeljárás is volt folyamatban tárgyalási szakban. Az eljárás során a Pest Megyei Bíróság engedélyezte az indítványozó számára laptopjának a zárkájában való tartását beadványai elkészítéséhez. A büntetés-végrehajtási intézet azonban nem biztosította az indítványozó számára a laptopját.

- [5] Emellett egy másik elítélt a saját büntetőügyében perújítási kérelmet terjesztett elő, amelyben az indítványozó tanúként való meghallgatását kezdeményezte. A perújítási nyomozás során a büntetés-végrehajtási intézet tévesen az indítványozó tanúvallomásával ellentétes tartalmú nyilatkozatot tett az indítványozó korábbi fogvatartási helyszínéről, aminek következtében az indítványozóval szemben hamis tanúzás büntette miatt nyomozás indult, ami azonban később meg is szűnt, mert nem volt megállapítható bűncselekmény elkövetése.
- [6] 2. Az indítványozó kártérítés iránti igényt terjesztett elő, amit a büntetés-végrehajtási intézet elutasított, ezért az indítványozó bírósághoz fordult. A Fővárosi Ítéltábla 1.Pf.20.463/2014/8. számú hatályon kívül helyező végzését követően, az új eljárás során előterjesztett keresetében az emberi méltóság, az egyenlő bánásmód követelménye, a jogorvoslathoz való jog, a védelemhez való jog és az egészséghez fűződő jog megsértésének megállapításán túl azt kérte, hogy a bíróság kötelezze a büntetés-végrehajtási intézetet 3.860.000 forint kártérítés és kamatai megfizetésére. Kárigényét pontokban sorolta fel.
- [7] Az első fokon eljáró Fővárosi Törvényszék arra kötelezte a büntetés-végrehajtási intézetet, hogy 15 napon belül fizessen meg az indítványozónak 3 085 000 forintot és annak kamatait, illetve perköltséget, ezt meghaladóan a keresetet elutasította.
- [8] Megállapította, hogy a büntetés-végrehajtási intézet a sétaudvar kapcsán megsértette a büntetések és az intézkedések végrehajtásáról szóló 1979. évi 11. törvényerejű rendelet (a továbbiakban: Tvr.) egyes rendelkezéseit, olyan sétaudvart jelölt ki, amely szabad levegőn való tartózkodásra nem volt alkalmas. A sétaudvaron ugyanis nem volt fedett menedék, nem volt pihenőhely, csapadékos időben sáros volt. A jogszabály ugyan nem szabályozza a sétaudvar minőségét és méretét, azonban annak minden időjárási körülmény mellett alkalmasnak kell lennie ugyanazon feltételekkel, minden elítélt számára szabad levegőn tartózkodásra. A személyiségi jogi sérelemmel összefüggésben 500 000 forint nem vagyoni kártérítést ítélt meg az indítványozó javára.
- [9] A körletnapló adatai alapján megállapította, hogy a büntetés-végrehajtási intézet nem biztosította a meleg vizes fürdés lehetőségét az indítványozó részére. Ezzel a Tvr. 2. § (3) bekezdésében írtakat, és az egyenlő bánásmód követelményét is megsértette, amiért a bíróság 125 000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére kötelezte a büntetés-végrehajtási intézetet. Annak okán, hogy az indítványozó a korábban kapott bőrgombás fertőzését sem tudta kezelni, szintén 125 000 forint nem vagyoni kártérítést állapított meg az elsőfokú bíróság. Az emberi méltóság sérelmét megállapítva további 125 000 forint megfizetését rendelte el, amiért a büntetés-végrehajtási intézet a heti egyszeri zuhanyozást bilincsben, az egyik kéznek az övbilincshez történő rögzítése mellett, kutyás őr jelenlétében, a büntetés-végrehajtási intézet belső épületében, az alagsorban több szintelzáró ráccsal elválasztott fürdőhelyiségben biztosította. Elutasította az indítványozó követelését további 125 000 forint kártérítés tekintetében, hiszen nem volt minden kétséget kizáróan megállapítható, hogy a büntetés-végrehajtási intézet ezen jogsértése váltotta ki az indítványozó öngyilkossági kísérletét.
- [10] A bíróság megállapította, hogy az indítványozó védekezéshez való alkotmányos joga sérült, miután a laptopját nem használhatta, ezért a keresettel egyezően 1 000 000 forint nem vagyoni kár megtérítésére kötelezte a büntetés-végrehajtási intézetet.
- [11] Az elsőfokú bíróság a perújítási nyomozás során adott téves adatközlésről megállapította, hogy az nyilvánvalóan sérti az indítványozó személyiségi jogát, ezért a büntetés-végrehajtási intézetet további 1 000 000 forint kártérítés megfizetésére kötelezte.
- [12] A törvényszék megállapította, hogy az indítványozó a biztonsági csoportba való sorolásával összefüggésben indokolást nem kapott, részére a jogorvoslati lehetőség nem volt biztosítva, ezért 100 000 forint összegű kártérítést állapított meg számára azzal, hogy az alkalmas személyiségi jogsérelemének orvoslására.
- [13] Az indítványozó egészségügyi panaszaival kapcsolatban a törvényszék nem találta megállapíthatónak a büntetés-végrehajtási intézet felelősségét, sem jogellenes magatartását.
- [14] A hajvágással kapcsolatban előterjesztett kereset tekintetében az elsőfokú bíróság 10 000 forint megfizetésére kötelezte a büntetés-végrehajtási intézetet.
- [15] Azt is rögzítette, hogy az egészséghez fűződő jog része a pihenéshez való jog, amelyet a büntetés-végrehajtási intézet a 15 percenkénti ellenőrzéssel nem biztosított az indítványozó részére, mert azt a parancs megszüntetése után is alkalmazta a nap 24 órájában, ezért ezzel kapcsolatban 100 000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetését írta elő. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.
- [16] 3. Az indítványozó és a büntetés-végrehajtási intézet is fellebbezett a döntés ellen, a másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla mindkét fél fellebbezését részben alaposnak találta, ezért az elsőfokú bíróság ítéletét részben

megváltoztatta és arra kötelezte a büntetés-végrehajtási intézetet, hogy 15 napon belül az indítványozóhoz intézett magánlevél útján adjon elégtételt a következő tartalommal: a büntetés-végrehajtási intézet megsértette az indítványozó emberi méltóságát azzal, hogy a 2010. szeptember 10. és 2011. február 2. napja közötti fogvatartás során számára a jogszabály által garantált rendszeres meleg vizes fürdés lehetőségét nem megfelelő módon biztosította. Megsértette a pihenéshez való jogát azzal, hogy utasítás hiányában az éjszakai órákban 15 percenként ellenőrizte. Az elkövetett jogsértésért sajnálkozását fejezi ki.

- [17] A büntetés-végrehajtási intézetet terhelő marasztalás összegét a másodfokú bíróság 475 000 forintra és annak az elsőfokú ítéletben meghatározott késedelmi kamataira leszállította.
- [18] Az ítéletábrá ítélete indoklásában rámutatott, hogy a személyhez fűződő jogok sérelme esetén a jogellenességet – többek között – az zárhatja ki, ha a jogszabály feljogosítja a jogalanyt a sérelmes cselekmény tanúsítására. A büntetőeljárás során alkalmazott előzetes letartóztatás hatálya alatt a büntetés-végrehajtási intézet a fogvatartott cselekvési szabadságát és egyéb személyiségi jogait törvényi felhatalmazás alapján korlátozza. Amennyiben azonban a személyiséget sértő intézkedésre nincs jogszabályi felhatalmazás, vagy a kötelező jogszabályi rendelkezéseket az alperes elmulasztja, a személyhez fűződő jog megsértése megvalósulhat. Azonban – utalva az Alkotmánybíróság 32/2014. (XI. 3.) AB határozatára – azt is hangsúlyozta az ítéletábrá, hogy a személyiségi jog megsértésének megállapításához a jogsértés igazolásán túl annak bizonyítása is szükséges, hogy az indítványozó számára az elhelyezési körülmények a büntetés-végrehajtási intézet jogellenes mulasztása miatt kifejezetten elviselhetetlenek, megalázók, embertelenek voltak. A fogva tartás körülményeire vonatkozó jogszabályi rendelkezés egyes részletszabályainak megsértése önmagában nem valósít meg személyiségi jogsérelmet, ehhez olyan többlettényállási elem szükséges, amelyből egyértelműen megállapítható, hogy objektíve és az elítélt számára is emberi méltóságot sértő az elhelyezés.
- [19] Ezért az indítványozó által felsorolt jogsértésekkel összefüggésben az ítéletábrá az alábbiakat rögzítette.
- [20] A napi szabad levegőn tartózkodás lehetőségét a büntetés-végrehajtási intézet biztosította, önmagában a sétálóudvar jellemzői jogszabályszerűség hiányában nem alapoznak meg kártérítési és személyiségi jogi sérelmet.
- [21] Önmagában annak ténye, hogy az indítványozóval szemben egyéni kezelési utasítást alkalmaztak – a törvény által védett tulajdonság hiányában – az egyenlő bánásmód megsértését nem jelenti.
- [22] A zuhanyzási lehetőség biztosításának elmaradásával a büntetés-végrehajtási intézet az indítványozó személyi higiéniáját érintette, különösen akként, hogy gombás fertőző megbetegedései okán számára a napi meleg vizes fürdés lehetőségét 2010 szeptemberében a büntetés-végrehajtási intézet indokoltnak tartotta és biztosította, a műszaki hibára vonatkozó állításait pedig a büntetés-végrehajtási intézet nem igazolta. Azt is megállapította az ítéletábrá, hogy az indítványozó emberi méltóságának sérelmét okozták a fürdés ellenőrzése érdekében tett intézkedések.
- [23] Az indítványozó laptopjának használatával, ezáltal védelemhez való jogának állított sérelmével összefüggésben rámutatott az ítéletábrá, hogy a védelem joga egy eljárásban érvényesülő alkotmányos alapjog, ami azonban személyiségi jognak nem tekinthető. Ezért az indítványozó sérelmei a büntetőeljárás során rendelkezésre álló jogorvoslati eszközökkel orvosolhatók, személyiségi jogi alapon azonban nem.
- [24] A perújítási nyomozás során adott valótlan tartalmú tájékoztatással összefüggésben az ítéletábrá azt emelte ki, hogy a téves adatközlés becsmérlő, az indítványozóra nézve sértő tartalom hiányában személyiségi jogi sérelmet nem eredményez. A hatósági eljárás megindulása abban az esetben sem jár szükségszerűen az indítványozó személyiségi jogainak sérelmével, ha utóbb az annak alapjául szolgáló cselekmény elkövetése nem bizonyosodik be.
- [25] Az indítványozó jogorvoslati jogának sérelmével összefüggő kártérítést az ítéletábrá nem tartotta megállapíthatónak arra hivatkozással, hogy a jogorvoslatihoz való jog személyiségi jogként nem értelmezhető, személyiségi jogsérelem esetén megállapítható jogkövetkezménnyel nem orvosolható. Az ítéletábrá utalt arra, hogy az indítványozó panasszal fordulhat a büntetés-végrehajtás törvényességi felügyeletét ellátó ügyészhez.
- [26] Az indítványozó egészségügyi ellátásával összefüggő sérelmeit tekintve egyetértett az elsőfokú bíróság megállapításaival, és nem látott okot az érdemben helytálló döntés megváltoztatására.
- [27] Rögzítette, hogy a büntetés-végrehajtási intézet biztosította az indítványozó számára a fodrász igénybevetését, a fodrász végzettsége és a hajvágás kiskörleten történő biztosítása nem eredményez személyiségi jogi sérelmet.
- [28] Az éjszakai pihenés zavarásával összefüggésben az ítéletábrá egyetértett az elsőfokú bíróság álláspontjával.
- [29] 4. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában arra hivatkozott, hogy az ítéletábrá ítélete sérti az Alaptörvény II. cikkében biztosított emberi méltóságát, a XX. cikk (1) beke-

désében biztosított egészséghez való jogát, a XXVIII. cikk (3) bekezdésében biztosított védelemhez való jogát, illetve a XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jogát.

II.

[30] Az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezései:

„II. cikk Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.”

„XX. cikk (1) Mindenkinek joga van a testi és lelki egészséghez.”

„XXVIII. cikk (3) A büntetőeljárás alá vont személynek az eljárás minden szakaszában joga van a védelemhez. A védő nem vonható felelősségre a védelem ellátása során kifejtett véleménye miatt.

(7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

III.

[31] 1. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit, különösen a 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. §-ok szerinti feltételeket.

[32] Az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Abtv. 27. §-ára alapozza, amely szerint alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

[33] Az ítéletábra ítélete ellen nincs helye további jogorvoslatnak, az indítvány tehát e tekintetben megfelel a törvényi feltételeknek.

[34] Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszát.

[35] A panaszos az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott határidőn belül terjesztette elő az indítványt.

[36] Az indítvány az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében támasztott feltételeknek megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvényben biztosított jogai sérelmének lényegét és az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit. Megjelöli továbbá a sérelmezett bírói döntést és kifejezetten kéri annak megsemmisítését, illetve tartalmaz indokolást is arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.

[37] 2. Az Abtv. 29. §-a az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további tartalmi feltételeiként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {például: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]; illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}.

[38] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel.

[39] 3. Az Alkotmánybíróság a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálata során a következő megállapításra jutott.

[40] 3.1. Az indítványozó szerint azért sérült az Alaptörvény II. cikkében foglalt emberi méltósághoz való joga, mert az közvetlenül hatályos jogi norma, ezért a büntetés-végrehajtási intézet által biztosított körülmények egyéb jogszabály sérelme nélkül, önmagukban is sértik az emberi méltóságát.

- [41] Álláspontja szerint a fodrász szolgáltatás elmaradása is sérti az emberi méltóságot, az önrendelkezés lehetőségét.
- [42] Az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy az Alaptörvény II. cikkében foglalt emberi méltóságának sérelmét érintően az indítványozó nem adott elő olyan alkotmányjogi indokolást, amely alapján felmerülne a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetősége. Az indítványozó ugyanis nem fejtette ki, hogy a konkrét esetben bekövetkezett sérelme az emberi méltóság alkotmányos tartalma alapján miért tekinthető alaptörvény-ellenesnek.
- [43] Az Alkotmánybíróság az indítványozó fodrász szolgáltatás elmaradására vonatkozó állításával összefüggésben pedig arra mutat rá, hogy mind az első-, mind a másodfokon eljáró bíróság megállapította, hogy a fodrász szolgáltatás biztosított volt számára.
- [44] 3.2. Az Alaptörvény XX. cikk (1) bekezdésében biztosított egészséghez való jogának sérelmével összefüggésben az indítványozó szintén nem adott elő olyan alkotmányjogi indokolást, amely alapján felmerülne a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetősége, érvei a bíróság által lefolytatott bizonyítékok – az indítványozó által szakvéleményként hivatkozott tanúvallomás és azzal összefüggő igazságügyi szakértői vélemény – újbóli értékelésére, vagyis az Alkotmánybíróság általi felülmérlegelésére irányultak.
- [45] 3.3. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) és (7) bekezdéseinek sérelmét állító indítványi elemek vonatkozásában viszont úgy ítélte meg az Alkotmánybíróság, hogy az alkotmányjogi panasz felveti a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, ezért ezek vonatkozásában az alkotmányjogi panasz érdemi vizsgálata mellett döntött.

IV.

- [46] Az alkotmányjogi panasz az alábbiak szerint nem megalapozott.
- [47] 1. Az indítványozó a támadott bírói döntést az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésében biztosított védelemhez való jogával azért tartotta ellentétesnek, mert nem engedélyezték számára annak a laptopnak a használatát, amely az egyetlen eszköz lehetett volna a védekezése előkészítésére.
- [48] A védelemhez való jog indítványozó által állított sérelme tekintetében az Alkotmánybíróság az alábbiakat állapította meg.
- [49] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdése alapján a büntetőeljárás alá vont személynek az eljárás minden szakaszában joga van a védelemhez. A védelemhez fűződő alkotmányos alapjogot a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) rendelkezései részletezik. A Be. szerint a terheltet megilleti a védelem joga. A terhelt személyesen védekezhet, de védelmét az eljárás bármely szakaszában védő is elláthatja. A bíróság, az ügyész és a nyomozó hatóság biztosítja, hogy az, akivel szemben a büntetőeljárást folytatják, a Be.-ben meghatározott módon védekezhessenek. A terhelt – többek között – jogosult arra, hogy megfelelő időt és lehetőséget kapjon a védekezésre való felkészülésre [Be. 5. § (1) és (3) bekezdései, 43. § (2) bekezdés c) pontja].
- [50] Az indítványozó védelemhez való jogának sérelmével szemben az ellene folyó (folytatott) büntető eljárás során tud (tudott volna) fellépni. A jelen indítványban vizsgált, a panaszos személyiségi jogi perében meghozott ítélet emiatt nem áll érdemi összefüggésben a védelemhez való jogával. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában az érdemi összefüggés hiánya az indítvány elutasítását eredményezi [legutóbb lásd a 33/2017. (XII. 6.) AB határozatot]. Az Alkotmánybíróság mindezekre tekintettel az indítványt az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésének sérelmét állító részében elutasította.
- [51] 2. Az Alkotmánybíróság a továbbiakban az indítványozónak a jogorvoslathoz való joggal kapcsolatos indítványi kérelmét vizsgálta. Az indítványozó álláspontja szerint a jogorvoslati lehetőség olyan önkényes döntésekkel szemben védi az egyént, amelyek emberi méltóságát is sérthetik, ezért a jogorvoslathoz való jog is az emberi méltóságból fakad, következésképpen egy nevesített személyiségi jog.
- [52] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata értelmében a jogorvoslathoz való jog tárgyát tekintve a bírói, illetőleg hatósági döntésekre terjed ki, tartalma szerint pedig az érdemi határozatok tekintetében a más szervhez vagy a magasabb fórumhoz fordulás lehetősége. A jogorvoslathoz való jog törvényben meghatározottak szerint

gyakorolható, ezért az egyes eljárásokban eltérő szabályozás lehetséges {lásd összefoglalóan: 36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [60]}.

- [53] Az egyéni kezelési utasítás, az indítványozó biztonsági fokozatba sorolása önmagában nem sérti az emberi méltóságot. Az indítványozó személyhez fűződő jogainak sérelme miatt indított pert, amely sérelmei a biztonsági fokozatba sorolásából eredő egyes sérelmezett körülmények miatt álltak elő, az eljáró bíróságok pedig ezeket értékelték. A támadott döntésben az ítélőtábla azt állapította meg, hogy a jogorvoslathoz való jog állított sérelme személyiségi jogsérelem esetén megállapítható jogkövetkezéssel nem orvosolható.
- [54] Az indítványozó fogva tartása idején hatályos Tvr. 36. § (1) bekezdés g) pontja értelmében az elítélt jogosult volt a büntetés-végrehajtási intézetben és a büntetés-végrehajtástól független szervhez közérdekű bejelentés, panasz, kérelem és jognyilatkozat előterjesztésére. A panaszjog az elítélt számára orvoslási lehetőséget nyújtott az esetleges sérelmeivel szemben, és így az elítélt jogai érvényesülésének biztosítékául szolgált.
- [55] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint ezért a jelen indítványban vizsgált, a panaszos személyiségi jogi perében meghozott ítélet nem áll érdemi összefüggésben a jogorvoslathoz való jogával. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában az érdemi összefüggés hiánya az indítvány elutasítását eredményezi. Az Alkotmánybíróság mindezekre tekintettel az indítványt az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének sérelmét állító részében is elutasította.
- [56] 3. Az Alkotmánybíróság a döntést az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1)–(2) és (4) bekezdései, 63. §-a, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései, 31. § (6) bekezdése alapján eljárva hozta meg.

Budapest, 2018. március 20.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István alkotmánybíró különvéleménye

- [57] Nem értek egyet a jelen határozattal, több vonatkozásban sem.
- [58] Mindenekelőtt nem értek egyet a határozattal azért, mert az indítványozó elsődleges kérelmével nem foglalkozik. Érdemben nem bírálta el az Alkotmánybíróság azt a kérelmet, ami az Alaptörvény II. cikkében garantált emberi méltósághoz való jog sérelmének megállapítására irányult. A vizsgálat mellőzését azzal indokolja, hogy „az indítványozó nem adott elő olyan alkotmányjogi indokolást, amely alapján felmerülne a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetősége. Az indítványozó ugyanis nem fejtette ki, hogy a konkrét esetben bekövetkezett sérelme az emberi méltóság alkotmányos tartalma alapján miért tekinthető alaptörvény-ellenesnek.” Az Abtv. 27. §-a alapján folytatott eljárásban kizárólag a bírói döntés alaptörvény-ellenessége vizsgálendő, az indítványozónak ezért azt nem is kell kifejtene, hogy a bírói ítélet alapjául szolgáló esetben bekövetkezett sérelmét miért tartja alaptörvény-ellenesnek. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, az indítványozónak azt kell indokolnia, hogy a támadott bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével. Az Alkotmánybíróság az indítvány érdemi elbírálását így kizárólag annak alapján mellőzheti (feltéve hogy indokolt), ha az indítványozó a bírói döntés alaptörvény-ellenességének indokát nem fejt ki, nem pedig azért mert a bírói döntés alapjául szolgáló esetben bekövetkezett sérelmének alaptörvény-ellenességét nem indokolja.
- [59] Nem értek egyet a fentiekben túlmenően a határozatban elvégzett érdemi vizsgálattal sem. Az Alkotmánybíróság a polgári perben hozott ítéletet támadó alkotmányjogi panaszt két szempontból vélte érdemi vizsgálatra alkalmasnak: „Az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) és (7) bekezdéseinek sérelmét állító indítványi elemek vonatkozásában viszont úgy ítélte meg az Alkotmánybíróság, hogy az alkotmányjogi panasz felveti a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, ezért ezek vonatkozásában az alkotmányjogi panasz érdemi vizsgálata mellett döntött.” Nem vagyok meggyőződve arról, hogy a polgári perben hozott másodfokú ítélettel

szemben előterjesztett alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) és (7) bekezdése kapcsán valóban érdemi vizsgálatot igényelt. Az Abtv. 29. §-a a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség esetén teszi az érdemi vizsgálatot kötelezővé, mely feltétel – álláspontom szerint – a támadott konkrét bírói ítélet kapcsán az említett két alapjog összefüggésében egyáltalán nem merült fel.

- [60] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdése értelmében: „A büntetőeljárás alá vont személynek az eljárás minden szakaszában joga van a védelemhez.” A védelemhez való jog specifikusan a büntetőeljáráshoz kapcsolódó – alapvető – jog. Erősen kétlem, hogy egy polgári perben hozott ítéletet illetően bármiféleképpen is felvetődhet ennek az alapvető jognak a sérelme. Az adott esetben sem vizsgálható ezért érdemben a polgári ügyet jogerősen befejező ítéletnek a védelemhez való jogba ütközése. (A panaszos polgári perét jogerősen befejező ítélet még akkor sem vetette/vethette fel a védelemhez való jog sérelmét, ha az indítványozónak a korábbi büntetőeljárásban esetlegesen sérült/sérülhetett a védelemhez való joga, de emiatt a polgári perben eljáró bíróság személyiségi jogsérelem megállapítását nem tartotta lehetségesnek.)
- [61] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése értelmében: „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.” Kétlem, hogy a jogorvoslathoz való jog sérelmét egyáltalán felvethette az alapügyben hozott másodfokú bírósági ítélet. A magasabb bírói fórumhoz fordulás lehetősége, az érdemi felülvizsgálat lehetősége a polgári perben a panaszos rendelkezésére állt, és élt is azzal. A konkrét személyiségi jogi perben a panaszost nem korlátozták a jogorvoslathoz való jogában, a panaszos ilyen sérelmet nem is adott elő.

Budapest, 2018. március 20.

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1159/2017.

